

Učiteljski Tovariš

Glasiló „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Šubičeve ulice št. 3.

Vsebina: Na koncu leta. — Slovenskim knjigotržcem, trgovcem in obrtnikom. — Peter — ič: 1000. — Književnost in umetnost. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Na koncu leta.

„Da je „Učiteljski Tovariš“ pazno sledil okoliščinam in razmeram novega časa, je najboljši dokaz njegova redka starost med slovenskim časopisjem, zakaj prepričani smo, da bi moral „Učiteljski Tovariš“ že davno prenehati ter narediti prostor drugemu listu, če bi ne izpreminjal svojega programa po potrebah in razmerah današnjega časa, ki teži po napredku“.

Gako smo pisali ob novem letu in te besede ponavljamo danes, ko vabimo vse svoje zavedne in napredne tovariše in tovarišice, vse prijatelje slovenskega naprednega, svobodomiselnega učiteljstva, razna narodna društva in vse tiste, ki se zanimajo za naš stan in za naš razvoj, da ostanejo „Učiteljskemu Tovarišu“ tudi v njegovem štiridesetem letu zvesti ter ga podpirajo gmotno in s peresom v tem prevažnem, a težavnem delu. Le na ta način mu bo mogoče izvrševati njega važno nalogo. Zvesti naj mu ostanejo vsi stari naročniki, pridruži naj se jim pa čim več novih po Kranjskem, Štajarskem in Primorskem.

Kakor znano, postane z novim letom „Učiteljski Tovariš“ last „Zaveze“ ter kot tak glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva. Potezal se bo v prvi vrsti za izboljšanje gmotnega stanja vsemu slovenskemu, istrsko-hrvaškemu in dalmatinskemu učiteljstvu. Bojeval se bo neustrašeno za pravice in ugled novodobnega, svobodomiselnega učiteljstva in nove šole na podstavi državnega šolskega zakona. V ta namen mu je pa treba ne samo gmotne, ampak tudi duševne podpore.

Zato prosimo vse somišljenike, da redno plačujejo naročnino in „Tovarišu“ prav pridno dopisujejo ter ga natančno in pravočasno obveščajo o vsem, kar se zgodi novega na šolskem in učiteljskem polju in kar bi utegnilo govoriti v prilog nove šole in naprednega učiteljstva.

Da pa vsak učitelj in učiteljica zve, kaj se godi na avstrijski jugoslovanski učiteljski zemlji — in to bo mogoče zvediti le potom glasila „Zaveze“ — zato naj vsakdo skrbi, da se bo čital „Učiteljski Tovariš“ v vsaki pošteni učiteljski in učiteljstvu prijazni hiši. „Vsi za enega in eden za vse“ — to bodi geslo vsega avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva in potem so resnične besede, ki smo jih

zapisali v letošnji novoletni številki: Današnje gibanje in delovanje ljudskega učiteljstva na polju ljudskega šolstva, kakor tudi v raznih društvih in korporacijah ter na polju narodne prosvete sploh, nas navdaja z veselo nado, da gre ljudski učitelj na dan, da mu bo kmalu zasvetila lepša zarja in ne bo dolgo, ko bo napočila doba ljudskega učiteljstva.

V uredništvu bo z novim letom prememba. List bo urejeval uredniški odsek, ki je sestavljen iz priznanih slovenskih in hrvaških učiteljev. Prosimo pa, da se v prihodnje vsa pisma, namenjena našemu listu, pošiljajo samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani, nikdar pa ne na ime posameznikov iz uredniškega odseka.

Učiteljski Tovariš bo izhajal tudi v bodoče 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter bo veljal za vse leto **8 K**, na pol leta **4 K** in na četrť leta pa **2 K**. Cenjene naročnike pa uljudno prosimo, naj čim preje poravnajo naročnino, katero jo treba plačevati **naprej**, da se more vzdržati red.

Bratje učitelji in sestre učiteljice avstrijskega juga! Podajmo si složno desnice, da s složnim delom povzdignemo sebe in novo šolo, in dobri Bog bo blagoslovil plemeniti naš trud!

Slovenskim knjigotržcem, trgovcem in obrtnikom.

Učiteljski Tovariš“ preide z novim letom v last „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, ki ima svoje člane po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem, ki si bo pa v najbližnji bodočnosti pridobila člane tudi v Dalmaciji.

„Učiteljski Tovariš“ bo stanovsko glasilo vsega avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva, zatorej se nadeja podpisani direktorij, da bo mnogobrojno razširjen po vseh kronovinah, združenih v „Zavezi“, v učiteljskih pa tudi v neučiteljskih krogih.

„Učiteljski Tovariš“ bo imel od novega leta posebno inseratno prilogo, ako se oglasi toliko slovenskih knjigotržcev, trgovcev in obrtnikov, da bodo tiskarski stroški inseratne priloge pokriti. Inseratna pri-

loga bo obsezala štiri ali dve strani, kakršno bo že število tistih tvrtk, ki bodo objavljale v „Učiteljskem Tovarišu“ svoja oglasila.

Podpisani direktorij se obrača torej do vseh slovenskih knjigotržcev, trgovcev in obrtnikov, ki imajo kaj zveze s šolstvom ali učiteljstvom, s prošnjo, naj zagotove „Učiteljskemu Tovarišu“ inseratno prilogo s tem, da bodo od novega leta dalje v nji objavljali svoja oglasila.

Ker bo — kakor smo omenili — „Učiteljski Tovariš“ po novem letu jako razširjen list, ki bo izhajal po trikrat na mesec, bo njegova inseratna priloga inseriranim tvrdkam dobro služila.

Oglasila je pošiljati pod naslovom „Upravištvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani“.

Inserate bo plačevati po dogovoru.

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

L. Jelenc,
predsednik.

Drag. Česnik,
tajnik.

1000.

Spisal Peter —ič.

Dragi tovariš, mila tovarisica! Ali vaju število 1000 ne spominja na konec prosvetljenega XIX. stoletja?

O da, da, bodeta mi oba hitro odgovorila. Z novim letom bomo tudi mi — pionirji narodne prosvete — svoje dohodke računali na tisoče. Res je, zadela sta jo! Ogledujta si mojo pobotnico, katero imam že pripravljeno za mesec prosinca 1900! Vidita, kajne, da je letna plača 1000 K, petletnica celih 80 K in opravilna doklada samo 60 K — skupaj toraj 1140 K. Ako 1140 K letne plače razdelim v mesečne prejemke, bodem torej dobival vsak mesec blizu — stotak — odštevši le 2% za pokojninski zaklad.

To pa skoraj ne smem misliti, da imajo moji nekdanji součenci, ki nikdar niso prebili ne izpita učne sposobnosti, nikdar napravili mature, ki niti niso bili sposobni vstopiti v II. ali III. letnik učiteljskega, IV. letnika pa še videli niso — a vendar imajo sedaj v svoji službi mesečne plače blizu 100 gld. in tudi več. Zakaj? Tu je gotovo kaka pomota v goldinarski in kronski veljavi!

Kaj pa moji nekdanji tovariši, ki so se še o pravem času poslovili od učiteljevanja? Ti gospodje oficirji in uradniki v trgih in mestih bodo dobivali svoje dobre plače z novim letom tudi v kronski veljavi in jih čisto nič ne bodo motili stari goldinarji.

Bode kronska veljava nam učiteljem kaj pomagala? Ali bomo za naprej imeli kaj več denarja? Ali ne bode nič več toliko družinskih skrbi? Ali bode učitelj v kronski veljavi bolje plačan od navadnega žandarja?

Maturo sem prebil pred 10. leti in bil imenovan provizoričnim učiteljem v trgu R. na Dolenjskem. Tu mi je g. voditelj odločil, da bodem po eno uro na teden poučeval v ponavljavni šoli — to je bil gotovo kak poboljšek. Med učenci 12—14 letnimi je bil tudi 14 letni deček, koji je še tisto leto dovršil svoje študije in prejel — odhodnico. Odhodnica menda ne izpričuje posebnih talentov!

Ta „jurist“ je šel z 18. letom prostovoljno k vojakom ter se v časti povspel do „koprola“. Naj omenim tu, da sem jaz še vedno nadomestni rezervnik brez „štern“ ter da moram v vojaški suknji svojemu učencu skazati čast in mu „salutirati“.

Ta korporal je sedaj orožnik ali žandar v Z.

Tudi orožniki prejema plačo za svoj trud.

Primerjajmo plače orožnikov — plačam učiteljev ne oziraje se na študije ali kaj drugega.

Moj učenec pred 10 leti v trgu R. na Dolenjskem — sedaj žandar v Z., prejema letne plače v kronski veljavi 1100 K, po vrhu dobi še na leto 80 K za obleko, ima prosto stanovanje kakor jaz, ker sem učitelj na enorazrednici. Tu mi je pripomniti, da moji vrstniki tovariši na večrazrednicah nimajo prostega stanovanja in ne opravilne doklade, imajo torej 100 K manj plače — kakor moj učenec — žandar. Da imam tudi jaz 40 K manj od njegove plače — je torej resnično pa žalostno in sramotno. Učitelj manj plače — kakor pa učenec žandar! Ali je še kaj pravice na svetu? Kaj mi pomagajo vsa priznalna pisma za uspešno delovanje slavnih krajnih ter slavnih c. kr. okrajnih šolskih svetov, katera so mi bila doposlana, ako se moram na vse pretege boriti, da svojo obilno družino 7 glav preživljam z manjo plačo, kakor jo ima moj učenec — žandar, ki sam prosto živi, kakor tiček v gaju.

Da bodo pa prej izboljšali plače cestarjem, kakor pa učiteljem, je skoraj verjetno, kajti stari bogovi še vedno sovražijo učitelja.

Veselo novo leto, zadnje v XIX. stoletju, voščim in želim vsem svojim tovarišem in vsem tovarisicam ter tudi vsem tistim gospodom, ki bodo pri prvi priliki priborili učiteljem boljše bodočnost.

Književnost in umetnost.

Razglednice v korist „Učiteljskemu konviktu“. G. Ivan Bonač, trgovec v Ljubljani, je založil in izdal v korist „Učiteljskemu konviktu“ krasne razglednice, na katerih je videti dobro zadeta Andreja Praprotnika podoba, A. Praprotnikova rojstna hiša iz Podbrezja, A. Praprotnikov rojstni kraj. Vsaka razglednica nese „konviktu“ 1 kr. 100 komadov velja franko 4 gld. Kdor pošlje za 100 razglednic 4 gld., jih dobi poštine prosto. 50 komadov velja 2 gld., kdor jih plača naprej. Posamezne razglednice so po 5 kr.

Tovariši, agitujte po vsem Slovenskem za te razglednice. Pri vseh trgovcih zahtevajte le te naše razglednice, saj nese vsaka našemu konviktu 1 kr. Zrno do zrna . . .

Rudolf Vrabl: Sveta noč. Obseg: I. Smrtne sanje. II. Ob materini gomili. III. Zlata riba. IV. Sveta gora. V. Vijolici. VI. Dedkova povest. — Teh šest pravljic, oziroma pripovedk je združil g. Vrabl pod skupnim naslovom „Sveta noč“ in na 55. straneh lepo opremljene knjižice izdal slovenski mladini v prijetno zabavo. Prijetno nas ogreva ljubezen do mamice, ki tako toplo sije iz vsake vrstice. Jezik teče g. Vrablu gladko, tako da nam je tudi na to stran pohvaliti njegovo knjižico. Ker velja samo 15 kr., bo našla nemara obilo kupcev.

I. redni koncert „Glasbene Matice“ se je vršil dne 3. grudnia v zgornji veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani pod mojstrskim vodstvom koncertnega vodje g. Mateja Hubada. Posamezne točke izbranega vzporeda so se izvajale z ono preciznostjo, pa tudi z ono dovršenostjo, kakršna je mogoča pod takim vodstvom le pri naši „Glasbeni Matici“. Nekaj izrednega je bil za nas nastop c. kr. dvornega opernega pevca (basista) g. Vil. Heša z Dunaja, kojemu je bil poklonjen krasen venec s trakovi. Nam pa je vendar najbolje ugajal Cezar Kjujev mešani zbor „Dve roži“. Ta krasna, ta ruska skladba nas je napajala z neko posebno, nepoznano omamo — segala nam je v dušo. Žal, da smo jo smeli slišati

samo enkrat; zato je bil tudi naš užitek nepopoln. Nadejamo se pa za gotovo, da jo bomo uživali zopet pri prihodnjem koncertu.

Velika dvorana „Narodnega doma“ je bila natlačeno polna odličnega občinstva ljubljanskega, pa tudi z dežele.

—k.

Naši dopisi.

Iz Gorice. 4. grudnia. („Soča“ in učiteljstvo). [Konec]. Boj nekaterih učiteljev proti „Soči“ danes, od aprila sem je nesmisel in očitno voda na mlin večnim neprijateljem učiteljskega stanu. — Saj je „Soča“ šele od mal. travna prosta okov, ki so jo lani silili, da je vedno ostreje odbijala učiteljstvo od sebe! „Soča“ je veljala za glasilo naših vodilnih krogov, in to je tudi res bila. Jaz sem bil v najožji družbi „narodnega vodstva“, do katerega sem kazal veliko več lojalnosti nego ga je zaslužilo. . . sebi v očitno škodo. Zato je tudi „Soča“ odbijala napade na naše poslance iz „učiteljskih krogov“ in zagovarjala našo oficijalno politiko. . . Zašel bi veliko predaleč, ako bi našteval, kako in zakaj so prišli v „Sočo“ razni članki in dopisi. Tudi je „nevarnost“, da bi mi zopet „Goričani“ besno odgovorili s člankom o „ovaduštvu“. Naj rečem torej le toliko v splošnih besedah, da „Soča“ je zavzela znano stališče nasproti učiteljstvu vsled pritiska tistih mož, katerih vpliva se je oprostila po letošnjem razkolu. Podrobnosti naj ne navajam.

Kaj sledi iz tega dejstva? Gotovo to, da: ono učiteljstvo, ki je še po razkolu „Soči“ nasprotno, se bori proti nedolžni lupini, oklenivši se sovražnega jedral Nasprotstvo „Soči“ po razkolu je nesmisel, ki se stopnjuje v greh proti učiteljskim interesom, odkar so nekateri učitelji stopili v službo „Goričanov“ in v družbo „krščanskega socijalista“ kaplana Dermastije. Ti učitelji so se vsled neke slepe jeze proti papirnati „Soči“ zvezali s tistimi življi, ki so zakrivili bivše „grehe“ v „Soči“. Koliko pametnejše bi bili storili, ako bi bili hoteli spoznati, da je tudi za učiteljstvo le prav in koristno, ako se je „Soča“ otrsela vpliva ljudi, ki z učiteljstvom niso nikdar pošteno mislili. Namesto tega spoznanja pa sem doživel bridko razočaranje, da so se učitelji združili s tistimi ljudmi, ki so takorekoč vodili vojno proti učiteljstvu, da bi tako z združenimi močmi uničili „Sočo“, ker se je otrsela komande teroristov in hotela uvesti tudi stvarno kritiko, položivši veliko kadivnico v kot. — Skratka: Po razkolu je bilo mesto za svobodomiselnost učiteljstvo le v krogu „Soče“ in nikjer drugod, najmanj okrog „Gorice“, kjer so zbrani vsi tisti, ki so v prejšnjih časih nasprotovali vsakemu svobodnejemu gibanju med učiteljstvom. Jaz sem debelo gledal to zvezo najradikalnejših učiteljev z najčrnejšimi nazadnjaki, ki so vihteli prej gorjačo nad prvimi; debelo sem gledal, ko je pripeljal v Gorico za urednika „Gorice“ g. Petra Medveščka tisti mož, ki je tekom let priobčil v „Soči“ celo vrsto napadov nanj: ta dva sta si ležala v prijateljskem objetju. Medvešček pa je zlorabljal one njegove dopise, da je dokazoval mojo „nesramnost“ itd. Ali je mogoče večje perfidnosti spletkarske usode!? Ako bi jaz take reči podal in neoporečno dokazal, bi mi isti Medvešček zabrusil v obraz le psovko: ovaduh! — kakor je storil v drugem slučaju!

Naj končam! Vsak razsoden učitelj lahko vidi, da je „Soča“ od mal. travna sem prosta nekih spon, ki so jo prej tiščale. . .; od takrat je tudi v učiteljskem vprašanju vse drugače nastopala. „Soča“ pospešuje tudi na vso moč organizacijo trgovskega in obrtnega stanu, jaz sam pa govorim na vseh shodih v prilog učiteljstva. . . Nasproti temu pa je gotovo kakor amen v očenašu, da učiteljstvo ne sme pričakovati resničnih simpatij od strani „Pr. Lista“ in „Gorice“. Tej klerikalni družbi je dobro došla pomoč nekaterih učiteljev, češ: hilf, was helfen kann, da se le enkrat znebimo teh „Sočanov“!

Drugih komentarjev ne pišem. Učiteljstvo naj samo sodi in izbira.

A. Gabršček.

S Tolminskega, dne 1. grudnia. (Poročilo gosp. Andreja Vrtovca o glavnih momentih njega črez 20 letnega delovanja na šolskem in učiteljskem polju, vzroki odstopa od kandidature v okrajni šolski svet in odborništvo „Učit. društva“ ter izjava, da ne sprejme nobene morebitne izvolitve. To je bila peta točka dnevnega reda pri zborovanju tolminskega „Učiteljskega društva“ v Tolminu dne 22. listopada t. l.).

G. Andrej Vrtovec prične svoje poročilo samozavestno s čisto vestjo, veselim srcem in jasnim čelom prilično tako-le: Čč. tovariši, čč. tovarišice! Večkrat se je poudarjala med učiteljstvom želja, da bi učiteljski zastopnik poročal o svojem delovanju v okrajnem šolskem svetu. Tej želji ustrezem danes. Dovoljeno naj mi bode pri tej priložnosti, se še nekoliko ozreti nazaj.

V Kopru na učiteljišču smo imeli svoj zasebni pevski zbor, kateremu sem jaz predsedoval. Vadili smo se v petju, govorništvu, v deklamacijah, igratih ter prirejani izlete in veselice. Delal sem na to, da smo se skupno naročili na več slovenskih časopisov.

V prvi službi v Ajdovščini l. 1878-79. je blagodejno vplival name nadučitelj blagega spomina rajnki gosp. Setničar glede delavnosti in točnosti v službi. Tu sem ustanovil malo drevnico in napravil skoro vse orodje za telovadbo. Pri uradni učiteljski konferenci v Gorici l. 1879. sem se vdeležil prvokrat razprav ter stavil nekoje predloge glede obiskovanja šole.

V Dolini, koperski okraj v Istriji, 7 let učiteljstvo sem se vdeleževal snovanja „Učiteljskega društva“ v sežanskem okraju ter bil potem provzročitelj in soustanovitelj „Učiteljskega društva“ za koperski okraj. Ves čas tamošnjega službovanja sem bil voljen v odbor „Učit. društva“ bodisi kod predsednik, tajnik ali blagajnik.

Priučivši se natančno deželne šolske postave za Istro, sem stavil v „Učiteljskem društvu“ in pri uradni učit. konferenci v Kopru v teku časa več važnih predlogov, tako za izboljšanje učiteljskih plač v Istriji, da bi se odpravili zastareli in skrajno krivični krajevni sistem. Še danes mi je milo in bridko, da mora istrski tovariš, bodi si po kateremkoli vzroku navezan na koji kraj, učiteljevati ves čas za isto plačo, navadno 400 gld. Personalni sistem je vendar pravičnejši. Vsled mojih predlogov smo ustanovili društveno knjižnico, okrajno učiteljsko knjižnico razdelili v dva dela, v slovanski in italijanski del, in vsak je svoj del oskrboval in opravljal, v deželno konferenco je bil poklican z virilnim glasom zastopnik slovenske učiteljske manjšine, z virilnim glasom v smislu postave so morali biti vabljeni k sejami kraj. šol. sveta vsi učitelji-voditelji istega okoliša: do istega časa je bil vabljen k sejami krajnega šolskega sveta le učitelj-voditelj najvišje razredne ljudske šole v okolišu. Pripomniti je, da v Istriji spadajo vse šole v županiji pod eden in isti krajni šolski svet — po nekod 4—10 šol.

V Dolini sem pregovoril občino, da je ista odstopila prostoren obzidan vrt v šolske namene za sadje- in trto-rejo. Ob nedeljah po večernicah sem predaval v „Čitalnici“ zbranim kmetovavcem o umnejšem kmetijstvu.

L. 1886. v Tolminu službo zadobivši, sem začel prvo šolske postave za Goriško proučevati. Pri prvi uradni okrajni učiteljski konferenci sem stavil predlog, da naj se voli v smislu postave stalni odbor, ki bode sestavljal dnevni red uradnim učiteljskim okrajnim konferencam. To je vendar velik razloček, sestavlja-li dnevni red učiteljstvo ali pa okrajni šolski nedzornik sam po svoji volji. Stalni odbor, izvoljen izmed učiteljstva, stavi lahko na dnevni red uradni učiteljski okrajni konferenci v razpravo gmotno stanje učiteljstva, ugled in širše pravice učiteljstva i. t. d. ne-le pa pedagoško-didaktične predmete. Pri tej učiteljski konferenci sem bil tudi izvoljen učiteljskim zastopnikom v okrajni šolski svet v Tolminu. Za to delovanje sem si napravil koj nastopni načrt: 1. Z ostalim učiteljskim zastopnikom delovati v sporazumljenju in v soglasju. 2. Učiteljske in šolske interese zastopati v okrajnem šolskem svetu v soglasju in v sporazumljenju tudi s predsednikom, okrajnim šolskim nad-

zornikom in ostalimi udi. 3. Ako pa ni mogoče sporazumljenja, oborožen s postavo, prešinjten s pravico in resnico, pridobljajoč glasove ostalih udov, se zavzeti odločno in energično za učiteljske in šolske interese, ne oziraje se niti na desno, niti na levo. Temu svojemu načrtu zvest sem delal 13 let v okrajnem šolskem svetu. Izposloval sem osobito podučiteljem - podučiteljicam stalno osebno doklado. Ne iz principa nego ker bi bil katehet v II., oz. v I. plačni vrsti na škodo učiteljstvu, nisem glasoval za njegovo imenovanje v Tolminu, ker je izključila postava l. 1896. začasne učitelje iz skupnega števila v pomikanju v višje plačne vrste, dosegel, da so se dotični začasni učitelji in učiteljice imenovali stalnim, skrbel, da je bil, hitro ko je bilo katero mesto prazno, najstarejši učitelj in učiteljica pomaknjena v višjo plačno vrsto. Utrdil v okrajnem šolskem svetu načelo, da se učitelji in učiteljice pomikajo v višje plačne vrste in nastavljajo na boljša mesta po službenih letih. Dosegel skupne in istodobne počitnice z drugimi okraji v deželi, dosegel dnevni red k sejam, delal na to, da se učitelji in učiteljice med šolskim letom ne predstavljajo; ako pa se že mora kdo predstaviti in nova imenovanja naj se izvršujejo pred začetkom šolskega leta, da z novim šolskim letom je vsakdo na svojem mestu, da ne trpi red in pouk. Ker sem bil med udi eden izmed največjih davkoplačevavcev, sem odločeval mnogokrat pri preudarkih, zidanju šolskih poslopij i. t. d. Skrbel, da se je postavek v preudarku — podpore učiteljem — povišal za par sto gld. Učiteljstvo sem v okrajnem šolskem svetu sicer mirno a toplo in odločno zagovarjal; ako se ni moglo katerega tovariša popolnoma oprostiti, sem delal za najmanjšo kazen. Tu nebom navajal posameznih slučajev v 13. letih. Roko na srce, in vsakdo lahko ve, kaj sem vse v tem oziru storil. Omeniti pa naj mi bode dovoljeno, da sem v treh slučajih za tri tovariše v okrajnem šolskem svetu krvavel. Posledice zame so bile hude. Zarad ednega sem bil že iz Tolmina v Kred prestavljen in nisem dobil državne službe, ki mi je bila takorekoč obljubljena, zarad trejega sem bil v „Učiteljskem društvu“ izdan, kar bi utegnilo imeti tudi jako občutne posledice. Da vrhutega delajo ravno ti trije tovariši proti meni, ni lojalno, ni lepo.

V okrajnem šolskem svetu sem nadalje stavil več predlogov, ki so merili na izboljšanje šolstva in izboljšanje gmotnega stanja učiteljstva. V okrajnem šolskem svetu sem si prizadeval pridobiti in utrditi vpliv učiteljskih zastopnikov.

Kot predsednik v „Učiteljskih društvih“, kot delegat „Zaveze“ v Celju, v Trstu, Gorici, kot predsednik ali odbornik v drugih društvih in pri uradnih okrajnih učiteljskih konferencah in lokalnih konferencah, bodisi v političnih društvih i pri političnih shodih, v starašinstvu, pri snovanju hranilnic in posojilnic itd., sem bil in ostal delujoča moč ter imel pred očmi vedno in povsod šolske sosebno pa učiteljske interese ter povzdigoval v tem smislu vedno in povsod svoj glas in stavil primerne navete in predloge, ki so merili na izboljšanje šolstva, povišanje učiteljskih dohodkov in razširjenje njih pravic, povzdigo in utrditev učiteljskega ugleda in stanu i. t. d. Predaleč bi zašel, ako bi hotel tu naštevati svoje razprave in predloge v vseh zgoraj omenjenih korporacijah,

V časopise sem pisal mnogo. Prva leta, ko je urejeval „Učiteljskega Tovariša“ še rajni g. And. Praprotnik, sem obdeloval in priobčeval v tem listu bolj pedagoškim didaktične razprave, kasneje se pa pečal bolj s pravnina razmerami učiteljstva. Celo ko sem bil pred par leti na Tirolskem, sem se seznanil s tamošnjimi nekojimi gg. tovariši, proučil tamošnje šolske postave ter tamošnje razmere opisal v naših šolskih listih.

Ves čas pa pišem in se obenem praktično pečam z umnejšim kmetijstvom.

Ves čas svojega učiteljevanja sem iskal prilike za nadaljnje izobraževanje in k temu tudi svoje tovariše prijateljsko spodbujal, vedoč da le na ta način dopolnimo pomanjkljivosti ter zadobimo in utrdimo večji ugled.

Gojil sem in gojim še vedno vročo željo po višji izobrazbi in premestitvi učiteljskega iz Kopra v Trst ali v Gorico celih 24 let. Dal sem tu pa tam tem svojim željam odduška, a nikoli misleč, s tem koga napadati ali žaliti. Imel sem pred očmi stvar in ugled učiteljstva.

Zadnja leta delam na to, da bi vseslovensko učiteljstvo izdajalo svoj kmetijsko-gospodarski list, urejevan za naše kmetijsko ljudstvo. Zato smo učitelji najposobnejši, učiti še nadalje v takem listu odraslo mladino in ljudstvo sploh cepljajoč in poučujoč je v umnejšem kmetijstvu in boljšem gospodarstvu, kazati ljudstvu šolo kot njemu koristno napravo in učitelja kot dnbrotnika držav in narodov in tako širiti in utrjevati naš vpliv v ljudstvu ter dvigniti kvišku učiteljski stan, ne hlapčujoč več nobeni stranki brez dejanskih kompezacij. Moji načrti v tem oziru so pri upravnem odboru dične „Zaveze“.

Napade na šolstvo in učiteljstvo sem odbijal energično in odločno, naj so pa prihajali od katerekoli strani. Tu bi lahko navedel mnogo, mnogo zgledov, kako sem v takih bojih za šolstvo in učiteljstvo krvavel. Tovarišem sem bil in ostanem vdani prijatelj, dober svetovavec, sosebno mlajšim kolegom, kar lahko pričajo vsi gg. tovariši kot bivši podučitelji v Tolminu.

Končno naj mi bode dovoljeno še pripomniti, da niso ni malo osnovana sumničenja par gg. tovarišev, ki med drugim trde celo, da nisem za njih, oziroma za učiteljstvo še nič storil — zakaj in od kod to prihaja, mi je uganjka. Poudarjam pa tudi tu, da ostanem pri svoji izjavi: ne kandidujem več v okrajni šolski svet in v odborništvo „Učiteljskega društva“ ter ne sprejemem nobene morebitne izvolitve.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Janko Žirovnik, nadučitelj u Št. Vidu nad Ljubljano, 5 gld. namesto venca na grob svojemu tastu; g. Ivan Bartelj, nadučitelj v Šmartnem pri Litiji, nabral 6.25 gld.; g. Fran Papler, nadučitelj v Borovnici, nabral 1.50 gld.

„Ljubljansko učiteljsko društvo“ priredi dne 27. t. m. — na predvečer občnih zborov „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ in „Slovenskega učiteljskega društva“ na čast zborovavcem in gostom v mali dvorani „Narodnega doma“ zabaven večer, ki bo, kakor kažejo priprave veselicega odseka, prav zanimiv. Kakor smo že poročali, bo ta večer predaval tudi g. Lj. Stiasny o svojem letošnjem potovanju po Kavkazu. Gosti dobro došli!

Posnemanja vredno! Celjsko učiteljsko društvo je nabralo med svojimi udi 32 naročnikov na „Učiteljskega Tovariša“ ter imena istih javilo te dni upravnistvu našega lista. Naročnina se bode pobirala četrtletno v društvu in skupno odposlala upravnistvu. Na ta način ne nastanejo listu dolžniki. Za l. četrtletje se bode pobirala naročnina meseca prosinca 1900.

Svetujemo, da tudi vsa druga okrajna učiteljska društva postopajo tako ter na ta način agitujejo za glasilo „Zaveze“. Če se to zgodi, se bode cena listu znižala lahko na 3 gld., ali pa postane „Učiteljski Tovariš“ tednik. Le naprej!

Svoje čitatelje opozarjamo na današnjo prilogo. Podpirajmo „Zvonček“ z obilim naročevanjem!

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznana in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/8 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 3 gld.